

Qeveria e Republikës së Kosovës
Vlada Republike Kosova – Government of the Republic of Kosovo

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

Instituti për Planifikim Hapësinor - Institut za Prostorno Planiranje - Institute for Spatial planning

Završni izveštaj
sa konsultativnih sastanaka sa stručnim ekspertima i različitim
predstavnicima, u okviru procesa :

Javno razmatranje nacrt-dokumenta,
Prostorni plan područja od posebnog ekonomskog značaja
“Oblast novih iskopina 2010 - 2020+”

Izrađen 15.03.2011, u Prištini, od koordinatora projekta “PP za për PPEZ ONI”, od
IPP/MSPP-a - MA Faton Deva arhitekt/planer

SADRŽAJ IZEŠTAJA:

SPISAK SKRAĆENICA (AKRONIMA)	2
UVOD	3
CILJ	3
JANO RAZMATRANJE KAO PROCES	3
SADRŽAJ KOMENTARA	4
ZAKLJUČAK	7
PRILOG- Zapisnik sa javnih sastanaka	8

SPISAK SKRAĆENICA (AKRONIMA)

SB	Svetska banka (World Bank)
PNI	Područje novog iskopa
FRZ	Fond za razvoj zajednice
MMRG	Međuministarska radna grupa
IPP	Institut za prostorno planiranje
KEK	Kosovska energetska korporacija
UOP	Upravni odbor projekta za iskopavanje i novo Kosovo
SO	Skupština opština
OPSTEEK	Operator prenosnog sistema i tržišta električne energije na Kosovu
NKRM	Nezavisna komisija za rudnike i minerale
SPPCN	Savet za prostorno planiranje na centralnom nivou
OPR	Okvirna politika raseljavanja
MSPP	Ministarstvo sredine i prostornog planiranja
MER	Ministarstvo energetike i rudarstva
PTPEL	Projekat tehničke pomoći energije od lignita
PP	Prostorni plan
GRP	Glavni rudarski plan
DRP	Dopunski rudarski plan
PR	Plan razvoja za PNI
SESP	Strateška ekološka i socijalna procena
PPEI	Područje od posebnog ekonomskog interesa

UVOD

Svaki nacrt dokumenta završenog kao Prostorni plan, sa pet njenih faza, za određenu teritoriju, celine Republike Kosova ili nekog posebnog područja i od interesa za državu, koji se traži i izrađuje od centralnih nivoa, treba proći kroz proces javnog razmatranja pre nego što se isti nastavi za dalje usvajanje, u Vladi i kasnije u Skupštini.

CILJ

U slučaju ovog Prostornog plana, u cilju obaveštenja, angažovanja i za što više ranije uključivanje učesnika, organizovano je i održano, osim oko 20 sastanaka tokom i nakon pripremanja prethodnih dokumenata SESP PPR (Strateška ekološka i socijalna procent i plana razvoja) za oblast nove iskopine, i nekoliko konsultirajućih sastanaka za ovaj nacrt.

Među ostalim važnijim stručnim i javnim sastancima, održanih od januara do juna 2010 godine, pre javnog razmatranja za prvi konačni nacrt PP za područje PNI-a završenih u decembru 2009 godine, pomenućemo samo pet od njih. Tri sastanka su održani u MER, jedan pred UOP (Upravnog odbora projekta) i dva pred civilnim osobljem MER.a (Ministarstva energjetike i rudarstva), dok dva druga u SO Obilić kao centra područja od interesa PNI-a, takođe ispred lokalnog osoblja, političkog, civilnog i predstavnika zajednica, u kojima su diskutovali najinteresantnije i osetljive delove nacrt- dokumenta Prostornog plana nakon prezentacije urađene od IPP/MSPP.

JAVNO RAZMATRANJE KAO PROCES

Javno razmatranje, organizovano od MSPP-a, za drugi završni nacrt (što je revizija I-og nacrta i u međuvremenu rekonfiguriranog na osnovu novih odluka) "Prostorni plan za područje od posebnog ekonomskog interesa "Područje novog iskopa" 2010 - 2020+", izrađenog od Instituta za prostorno planiranje u saradnji sa Međuministarskom radnom grupom, otvoren je i nastavlja da bude izložen u lokalima MSPP / IPP-a, za više od 60 dana.

Svečano otvaranje javnog razmatranja, najavljenog unapred od svakodnevnih medija, održanog 07 decembra 2010 godine, kada i prezentacija i posle u nekim interesantnijim nacrt-dokumentima, napisanih i pred elektronskim medijima. Isto, izvestili su i za održavanje sastanka i prezentiranju nacrt dokumenta, dok, štampane medije kao "RTK", "RTV21", "KTV" i "Klan Kosova" predstavili su svoje izveštaje u večernim časopisima, dnevnim novinama kao "Zëri", "Bota Sot" i "Info-press" njihovi spisi odštampani su sutra 08 decembra 2010 godine.

Tokom ovog perioda, koje poštuje i u skladu je sa Zakonom o prostornom planiranju, br. 03 / L - 106, javnog razmatranja od 07 decembra 2010 godine do 07 februara 2011 godine, organizovani su i održani nekoliko radnih sastanaka sa profesionalnim stručnjacima i šire audiencije. Na ovim sastancima, svaki učesnik u zavisnosti od njegovog interesovanja, imao je mogućnosti za detaljnije obaveštenje i informisanje,

pitanja i diskusije u okviru različitih pitanja, kako tokom prezentacije nacrt - dokumenta ili njenim završetkom.

Među njima, vredi istaći sastanak-javne asprave, prethodno najavljene u medijima i u njihovom prisustvu, sa fokusiranom temom: "PP i politički okvir za promenu u PPEI PNI-a", u vezi sa eksproprijacijom imovine zajednice i raseljavanjem naselja, kao poseban dokument ali i istovremeno u prilogu, do Vlade na usvajanje.

Na kraju, napori MSPP-a, za organizovanje i održavanje televizijske emisije na jednom od nacionalnih kanala, u cilju prezentacije i rasprave, u široj javnosti, glavnih delova i sadržaja dokumenta: "Prostornog plana za područje od posebnog ekonomskog značaja Područje novog iskopa" i "Političkog okvira preseljenja za područje PNI-a", završit će ceo proces javne rasprave posebno i izrade plana za područje u celini.

SADRŽAJ KOMENTARA

U posebnim izveštajima (uglavnom potvrđenih) sa ovih sastanaka, kao dole priloženih ovom izveštaju, sa predstavnicima i profesionalnim stručnjacima iz centralnih i lokalnih institucija, univerziteta, različitih javnih i privatnih kompanija, vladinih i nevladinih organizacija kao i od zajednica naselja toga područja, pokazuju o prisustvu i urađenim komentarima od strane učesnika.

Među najčešćim pitanjima i komentarima sa ovih sastanaka, istaknuti su i navedeni kao pitanje na koje su dati odgovori kao u nastavku:

Pitanje:

- *Neodgovarajuća eksproprijacija imovine u postojećim naseljima i kretanje uslovne cene po jedinici, vreme i način preseljenja zajednice kao izbor lokacije za njihovo raspoređivanje u naselja i nove imovine, itd. Takva nesigurnost zajednice i nepoverenje u vladine institucije zasnovano je na lošem iskustvu u slučaju prethodnog raseljenja, na primeru preseljenja početnog dela sela Hade.*

Odgovor:

Prethodno gorko iskustvo u slučaju delimičnog preseljenja sela Hade, navelo je vladine institucije, da za ponovno dobijanje poverenja i neponavljanja briga izraženih od zajednice, u izradi dokumenta "Politički okvir za preseljenje u područje PNI-a". Dok, u "PP za PPEI - PNI" ukratko su dati glavni delovi, u POP-a za PNI dati su detaljnije principi po fazama procesa eksproprijacije i preseljenja-raseljenja stanovnika u nova naselja na osnovu međunarodnih standarda. Takođe, postoje određeni kriterijumi, oblici i načini kompenzacije u skladu i u zavisnosti od posedovanja, volje i interesa izraženog od samih vlasnika nepokretne imovine. Takođe, osim sprovođenja procesa eksproprijacije, zahteva se osnivanje Savetodavne kancelarije, u cilju podrške stanovništva tokom i nakon procesa preseljenja kao i nadzor Fonda za razvoj zajednice (FZZ) koja se preseljava. Na kraju, posebno i odlučno za svako naselje, zahteva se izrada i sprovođenje Akcionog plana za preseljenje. Sada, na Kosovu, od Kanadske kompanije, sa iskustvom u procesu preseljenja - raspoređivanja preseljenog stanovništva prema standardima EU,

započeo je rad na izradi Pilot plana aktivnosti preseljenja naselja Shala u Hade, koji će nam poslužiti kao vodič u izradi drigih akcionih planova.

Pitanje

- *Uređenje (rehabilitacija, ravnjanje, gajenje i oživljavanje) životne sredine i degradiranih područja (postojećih i koje nastaju u budućnosti);*

Odgovor:

Uređenje postojećih degradiranih područja zasniva se uglavnom na sprovođenje izrađenog projekta PČRZ-a (Projekt za čišćenje i rahabilitaciju zemljišta), pripremljene i u realizaciji KEK-a i uz podršku internog budžeta učesnika i spoljnih donacija iz Svetske banke i Kraljevine Holandije. Ovaj projekt sadrži pet komponente na osnovu kojeg će se i primenjivati: a) priprema Miraš rudnika za primanje svežeg pepela, b) rehabilitacije i kultivacije deponije pepela iz TC Kosovo A, c) uklanjanje opasnog i toksičnog materijala u području hemijske modele industrijskog kompleksa Kosovo A, d) kultivisanja i oživljavanje spoljašnjih naslaga jalovine i e) prevoz svežeg pepela na pneumatični način pomešan sa sodom u odnosu 1:1 iz TC Kosovo A i njenog nastavka iz TC Kosovo B. Takođe, prema ovom planu, treba odmah početi sa sadnjom i kultivisanjem zelene zaštitne trake oko područja direktnog uticaja, kao projekt izrađen i implementiran od strane Vade Republike Kosova i KEK-a. Dok, u budućnosti Komanija za investiranje projekta, obavezuje se da osim uključivanja i korišćenja najnaprednije savremene tehnologije koja će znatno smanjiti emisije u vazduh, baviti i uređenjem prostora koja su degradiranja tokom i nakon procesa eksploatacije.

Pitanje

- *Zatvaranje energetskog kompleksa TC Kosovo A i mogućnost čuvanja bilo kog dela ili objekta za muzej;*

Odgovor

U saradnji i uz pomoć Evropske komisije za vezu, predviđena je izrada i primena projekta za zatvaranje (dekomisija) kompleksa Kosovo A. Dok u ovom planu je predviđeno, da nakon studija izvodljivosti (ekonomskih razloga), čuva i održava dovoljan deo prostora za muzej, sa objektom/a i dela proizvodne tehnike, u cilju razvoja ekonomskog i kulturnog turizma.

Pitanje

- *Mogućnost pretvaranja bivših deponija pepela u rekreativna područja nakon uređenja životne sredine (ravnjanje, sakupljanja i oporavak);*

Odgovor:

Sve površine degradiranih područja, koja su nakon njihovog uređenja predviđena su da se preobrate na poljoprivredne,, šumske i rekreativne površine. Preferiše se da se

rehabilitovane površine vrata u vlasništvo zajednice od kojih su oduzeti ili odgovarajuće opštine ne dozvoljavajući planiranje razvoja sa izgradnjom objekata zbog sigurnosti i stabilnosti zemljišta.

Pitanje

- *Mogućnost izgradnje postrojenja za filtraciju vode, sticanje strogih kriterijuma ispuštanja vode, izgradnje i uređenja rečnih nasipa kao i određivanje odgovornosti i praćenje kvaliteta vode;*

Odgovor:

U strateškom delu prostornog plana, aktivnosti za njeno sprovođenje, naglašene su aktivnosti, mere i potrebni projekti, određujući i odgovorne institucije, za zaštitu i praćenje kvaliteta vode, izgradnje postrojenja za prečišćavanje i filtriranje izručene urbane i industrijske vode kao i podizanje ili uređenje nasipa na rečnim koritima, posebno reke Sitnice. Pored toga, predviđeno je i podizanje zaštitnih brana od poplave industrijskog područja u kompleksu TC Kosovo B kao i druge zaštite od erozije ili klizanja zemljišta (naročito na zaštiti sela Zhilivode pre otvaranja novog rudnika u selu Sibovc.

Pitanje

- *Istraživanja za obezbeđenje dovoljne količine vode iz ekonomskih razloga (izvodljivosti) za izgradnju rekreativnog jezera kao i rezervoara vode predviđene PP;*

Odgovor:

Pošto dva pomenuta vodna tela su još uvek u fazi predloga, a nakon odobravanja se traži detaljnije definisanje parametra (kao što su lokacija, namena koiršćenja , kapacitet sa površinom i zapreminom itd.), tada se za sprovođenje projekata zahtevaju studije za ekonomske namene za izgradnju kao i istraživanje radi obezbeđenja dovoljne količine vode za njihovo ispunjavanje.

Pitanje

- *Uključivanje izveštaja o životnoj sredini kao i uključivanje biologa, ekologa i poljoprivrednih inženjera tokom rehabilitacije i kultivisanja degradiranih površina tako i tokom podizanja zelenog pojasa (tampona) u cilju što efikasnije izolacije;*

Odgovor:

Dokument Izveštaj o strateškoj i socijalnoj proceni životne sredine (SSPŽS ili na engeskom SESA 2006) kao i nacrt-Plana razvoja za oblast novih iskopina bio je osnovni dokument o kojem kao u odluci Vlade, treba da se izradi ovaj Prostorni plan za područje od posebnog ekonomskog interesa PNI. Zato, ovde su iskorišćena sva naučna istraživanja kao i oko 20 sastanaka sa prezentacijama, diskusijama i ranijim

javnim debatama, visoko ceneći saradnju zajednice i njihovo učešće u sastancima, iniciranih i realizovanih od kancelarije projekta za tehničku pomoć energije od lignita (PATEL) za pripremu izveštaja SSPŽS-e i nacrt-Plana razvoja PNI. Dok, za uključivanje eksperata poljoprivrede, biologije i ekologije, da podsetimo izrađivače projekata, još jednom odavde, oni treba da budu uključeni od samog početka, u početnim fazama izrade projekta, za oblast novih iskopina, sa naklonošću ali nikako ne zaobilazeći - planere (urbanisti, arhitekti).

Pitanje

- *Razjašnjenje grča oko licenciranja KEK-a od strane NKRM-a, za otvaranje rudnika i vađenje lignita prema DRP u SJZ (Sibovac Jugo-zapad);*

Odgovor:

Kao što se vidi iz rasprava profesionalnih stručnjaka u sastanku od 24/12/2010, grč o tome da li treba ili ne da se KEK licencira od NKRM-a o otvaranju rudnika i vađenju lignita u jugo-zapadnom Sibovcu, veoma kratko je razjašnjeno od predstavnika NKRM -a. Usvajanjem Zakona o rudnicima, NKRM-a ne daje više licencu za korišćenje rudnika za potrebe tri industrijska giganta: Trepču, KEK i Fero-Nikl. Završno, sada će pomenuti raditi prema pomenutom zakonu.

Pitanje

- *Tačno uključivanje tehničkih i komercijalnih gubitaka električne energije;*

Odgovor:

Sada, postoji veliki broj istraživanja, prezentacija i publikacija o tehničkim i komercijalnim gubicima električne energije. Zato, na osnovu podataka dostupnih od strane predstavnika institucija i učesnika u Međuministarskoj radnoj grupi za izradu ovog Plana, može se verovati da su ona najnovija i najtačnija. Uz sve to, pošto je reč o tehničkim i komercijalnim gubicima tokom 2009 godine, odobrenih i ponovo predstavljenih u ovom nacrtu od 42 % koji su predloženi od predstavnika RKE-e, od onoga što je predstavljeno i procenjeno u padu, u 2010 godini od 35 %.

ZAKLJUČAK:

Pošto, nacrt-dokument (PP za PPEI "PNI 2010 - 2020") je završen na albanskom jeziku i preveden na srpskom i engleskom jeziku i takođe prošao i kroz postupak Javnog razmatranja od 60 dana, ispunio je uslove za daljni postupak u Vladu, koja će se nakon odobravanja dostaviti Skupštini Kosova za konačno usvajanje.

Dodatak - PRILOŽENI IZVEŠTAJI IZ JAVNIH SASTANAKA

MSPP

Institut za prostorno planiranje

**Konsultativni sastanci u okviru 60 dana javnog razmatranja o nacrt-dokumentu:
"Prostorni plan za područje od posebnog ekonomskog interesa PNI 2010 - 2020+"
i "Okvirni plan raseljavanja za PNI"**

Zapisnik sa sastanka sa profesionalnim stručnjacima - članovima Saveta za prostorno planiranje

Datum: 09 decembar 2010, u 10:00 - 12:15 časova

Mesto : Priština, Kancelarija IPP/MSPP

Moderator: Faton Deva IPP/MSPP - koordinator projekta

Prisutni: Ylber Vokshi/predsednik; Ruzhdi Pllana/podpredsednik; Ilir Gjinolli/član; Laura Kusari /član; Adem Pajaziti/član kao i službenici iz DPP i IPP.

Cilj: Prezentacija nacrt - dokumenta: "Prostorni plani za PPEI, PNI 2010 - 2020+", od IPP pred članovima KPP-a.

Na otvaranju sastanka od gd. **Luan Nushi-a** - direktora u IPP, opisana je uloga i obaveze IPP-a za izradu dokumenata prostornog planiranja na centralnom nivou.

PP za područje od posebnog ekonomskog interesa "Područje novog iskopa", na osnovu Zakona o prostornom planiranju, u fazi je javnog razmatranja, u trajanju od 60 dana, tokom kojega će se uključiti i sakupiti ukratko sve primedbe, predlozi, i komentari učesnika po različitim sastancima, tako da se kvalitet dokumenta poboljša, sa potrebnim popunjavanjima, pre njegovog završetka.

Koordinator i rukovodilac projekta gd. **Faton Deva**, obavestio je prisutne o procesu, učesnicima, problemima i radu MMRG-e tokom izrade nacrt- dokumenta "PP za PPEI PNI", itd. U nastavku, uporedo prezentaciji dokumenta, postavljena su pitanja i urađeni prekidi, razvijena je debat- rasprava sa prisutnima:

Y. Vokshi: Obavestio je osoblje IPP-a i DPP-a o ulozi i značaju KPP-a u Kosovskoj Vladi. Dok za nacrt dokument PPEI istakao je da je prvi projekt koji se izrađuje od domaćih profesionalaca planiranja - IPP, jedan veoma složen projekt. Jedan od najvećih izazova je dislokacija stanovnika sa njihovog manja. Osnovni uslov treba se predvideti, lokacija za dislokaciju i informisanje stanovnika pre početka izgradnje TC-e. Treba se predvideti zeleni pojas za smanjenje zagađenja i stvaranje tampon područja između stambene i industrijske zone, kao i da li je predviđena studija o uređenju prostora deponovanja pepela, nakon što je dosta problematično.

R. Pllana: Izradu ovog dokumenta predviđa kao veliki izazov za IPP-a kako iza zrađivača dokumenta tako i za Kosovo u celini. U nastavku, predviđa probleme kao nedostatak tačnih statističkih podataka koji otežavaju rad na izradi dokumenta, dok preporučuje reimenovanje dokumenta "Područje novog iskopa" sa "Područje novog iskopa" opravdavajući da ovaj dokument ima širi i složeniji koncept. Drugu zabrinutost prof. Dr. Pllan-e je ubacivanje ili prekid PPEI PNI sa auto- putem Prizren-Merdare; preseljenje stanovnika kao socijalni i emocionalni problem; kao i zatvaranje TC Kosovo A, u okviru kojega je imao kuriozitet za pitanje da li je predviđena transformacija nekog dela u industrijski muzej.

I. Gjinolli: Raspravio je u vezi sa kriterijumima o proceni lokacije gde će se izgraditi TC kao i kriterijumima za dislokaciju koja se trebaju uzeti u obzir tokom faze realizacije projekta uporedivši sa primerom Hade koji je imao mnogo poteškoća tokom procesa ekspropiracije pošto nije urađena nijeda prethodna studija. U nastavku, nekoliko pitanja koje je postavio bila su: Tokom izrade dokumenta- da li uzet neki uspešni model iz sveta za eskpropiraciju? Da li su urađene analize pepela i

da li se oni mogu koristiti u izgradnji ili za nešto drugo? Izgradnja TC - da li će biti u dve faze? Osim projekta za izranjavanje i sađenje - da li je predviđeno pretvaranje deponija pepela u rekreativna područja?!

L. Kusari: Da li su predviđena postrojenja za filtraciju vode koji se izručuju u reke i da li su uzeti u obzir strogi kriterijumi za izručivanje vode; Kvalitet vode; kao i odgovornost za monitoring vode. Izgradnja rečnih nasipa.

A. Pajaziti: Raspravio je u vezi sa stremljenjima i ciljevima predviđenih u dokumentu.

A. Radoniqi: Raspravio je u vezi sa scenarijima A i B kao i o zelenom pojasu u području uticaja; Dok za pepeo pomenuo je primer Danske gde se pepeo iz TC koristi kao popunjavajući materijal u izgradnji puteva;

L. Nushi: Autostrada Prizren - Merdare ne prolazi kroz PPEI takođe tokom određivanja granice područja ne dotiču se zaštićena područja od posebnog interesa (prema Paketu Ahtisarija). Što se tiče naslova dokumenta, prema odluci premijera PPEI-a je "Područje novog iskopa".

F. Deva: U vezi sa procesom preseljenja stanovništva, ili dislokacije naselja, izrađen je dokument "Politički okvir raseljavanja u područje PNI od MSPP-a uz podršku i nadzor SB. Ovde (u POR i PPONI), način naknade, na osnovu Zakona o eksproprijaciji, predviđeno je da se uradi na osnovu principa nadoknade gotovim novcem i imovinom (prema dogovoru). Dok, u dva nacrtu zahteva se da se obezbedi Savetodavna kancelaria i fond u iznosu od 10 miliona evra za razvoj i potrebe zajednice koja se raseljava. Ali tu se traži i prethodna priprema projekata za eksproprijaciju imovine i raseljavanje stanovnika i grobnica, koji se nalaze u području nove iskopine, realizacije koje se treba uraditi u fazama i prema avansiranju procesa iskopina.

Takođe, predviđena je izgradnja i podizanje postrojenja za ispuštanje otpadnih i industrijskih voda kao i rečnih nasipa, posebno onih u plavljenim područjima. Instaliranje, funkcionisanje i upravljanje centra za monitoring životne sredine u KAZŽS se ne izbegava kao i tampon zona sa zelenom trakom oko područja direktnog delovanja, koja pomaže u smanjenju buke, zagađenog vazduha itd. ne nedostaje i nacrt PP PNI-a.

Gd. Mehmeti: U vezi sa zatvaranjem TC Kosovo A predviđeno je da jedan deo objekta ostane kao industrijski muzej u kojem će se eksponirati materijali, fotografije, i drugi predmeti- korišćenje za industrijski turizam.

Na kraju, zatvaranje sastanka uradio je direktor IPP-a, od kojeg je zatražena uzajamna saradnja sa članovima KPP-a da se dokumenti popune do kraja.

Zapisnik sastanka sa predstavnicima divizije rudarstva KEK

Datum: 16 decembar 2010, 13:30 - 15:00 časova

Mesto: Priština, kancelarija IPP/MSPP

Modelator: Faton Deva IPP/MSPP - koordinator projekta

Prisutni: Nexhmi Krasniqi - KEK, Gani Gjigoli - KEK, Fatmir Emini - KEK i Nexhat Gjigoli - predstavnik zajednice opštine Obilić, Lumnije Gashi - UN HABITAT i Zana Mehmeti - IPP.

Cilj: Informisanje predstavnika Divizije rudarstva KEK-a sa nacrt-dokumentom "Prostorni plan za PPEI Područje novog iskopa 2010 - 2020+", u kancelariji IPP -a.

Faton Deva, koordinator projekta, predstavio je i obavestio učesnike sastanka sa nacrt- dokumentom PP o PPEI " PNI-a". PP o području od posebnog ekonomskog interesa "Područje novog iskopa", nastavio je on, na osnovu Zakona o prostornom planiranju, u fazi je javnog razmatranja, koji traje 60 dana. Tokom ovog perioda uključit će se i ukratko obuhvatiti sve primedbe, predlozi i komentari učesnika po različitim sastancima. Odavde, on je zatražio od prisutnih, kao profesionalnih stručnjaka, da daju njihov doprinos, da potrebnim popunjavanjima utiču na kvalitet dokumenta pre njihove finalizacije.

Nakon kratke prezentacije grupa stručnjaka pokazalo je interes za nekoliko pitanja kao i dato je nekoliko predloga kao:

- Izgradnja jezera predviđenog prema PP "Područje novog iskopa" - potrebna je velika količina vode i treba se studirati od strane stručnjaka ove oblasti;
- Izgradnja nasipa;
- Javne konsultacije da ima više učesnika, tako da se zajednica informime u široj masi;
- Da se uradi prezentacija dokumenata pred službenicima u KEK - Obilić;
- U dokumentima da se uključi izveštaj životne sredine;
- Da se konsultuje zakonska infrastruktura o eksproprijaciji i primene uspešna svetska iskustva;
- Informisanje stanovnika najmanje 5 godina pre početka raseljavanja;
- Nakon rehabilitacije prostora iskopina, da imaju prednost bivši vlasnici zemljišta za korišćenje;
- Za rehabilitaciju površina i zelenih tampon zona konsultovati stručnjake kao biloge, ekologe, agro-inženjere i druge, tako da smanjenje zagađivanja bude što efikasnije.

Na kraju sastanka, svi su se složili za međusobnu saradnju sa predstavnicima Divizije rudarstva - KEK-a i organizovanja prezentacije u KEK, tako da se uradi što opširnije informisanje koje će doprineti na popunjavanju dokumenta.

Zapisnik sastanka sa profesionalnim stručnjacima / predstavnik iz MEM, RKE, OPSTEEK i NCRM

Datum: 24.12.2010.

Sati: 10 : 00 - 11 : 45

Mesto: Prishtinë, Salla e Kuqe në MMPH (Përdhese e Objektit të Ri Qeveritar)

Prisutni: Përparim Kabashi / RKE; Xhevdet Kastrati / NCRM; Ramiz Krasniqi / NCRM; Enise Mulliqi / NCRM; Bukurije Dauti / OPSTEEK; Sabit Gashi / MEM; Lulzim Korenica / MEM; Fatos Aliu / MEM; Arbëresha Isufi / MEM; Arsim Kuliqi / MEM; Valon Stavileci / PATEL; Sabri Limari / PATEL; Pëllumb Gjinolli / PATEL; Gëzim Ternava / KEK; Hazir Çadraku / DV; Abdurrahman Verbovci / MSPP; Shpresa Strellci / MSPP; Hajredin Gagica / MSPP kao i od IPp: Luan Nushi; Faton Deva; Zana Mehmeti i Gëzime Grajqevci.

Cilj: Prezentacija nacrt- dokumenta: "Prostorni plan za PPEI Područje nove iskopine 2010 - 2020+", pred stručnim ekspertima, predstavnik iz MEM, RKE, OPSTEEK i NCRM, problema energije i rudnika.

Gd. Luan Nushi, direktor IPP/MSPP - otvorio je sastanak govoreći o ulozi i obavezama IPP-a za izradu dokumenata prostornog planiranja na centralnom i lokalnom nivou. Prostorni plan za područje od posebnog ekonomskog interesa "Područje nove iskopine", na osnovu Zakona o prostornom planiranju, u fazi je javnog razmatranja, koji traje 60 dana, tokom kojeg će se uključiti i sakupiti ukratko sve primedbe učesnika po različitim sastancima, tako da se kvalitet dokumenta poboljša, sa potrebnim popunjavanjima, pre njene finalizacije.

Gd. Faton Deva, koordinator i rukovodioc projekta u IPP/MSPP - nastavio je sa prezentacijom nacрта, gde je paralelno, u dogovoru sa prisutnim, omogućen prekid i diskusija učesnika u različitim delovima nacrt-dokumenta, "Prostorni plan za PPEI PNI". Tokom prekida prezentacije postavljena su pitanja i vođene asprave.

Xhevdet Kastrati / Član Vladinog Odbora u NCRM - prekommentarisao je nekoliko pitanja od značaja za dokument: lokaciju sterilnog materijala, kao i na osnovu propisa 2005/2 i 2005/3 izdaje se licenca za korišćenje kompanije za određeni

vremenski period na osnovu iztraživanja opštih rezervi. Među ostalim, pomenuo je još jedan primer, jednog rudnika u Nemačkoj, gde dislokacija naselja je produžena dve godine.

Gëzim Ternava / KEK - ne vidi shodnim da se tretiranje deponije jalovine (sterilni materijal) obradi u nacrt dokumentu "PNI-a", pošto ova aktivnost pripada rudarskoj operaciji, kada kao takva je obrađena i u projektu nove iskopine SJZ i u drugim strateškim dokumentima oblasti energetike. Dopunski rudarski plan (DRP) u detaljima uključuje: granice korišćenja i granice bezbednosti. Preporučuje da NKRMM razmotri problem licenciranja za jugo-zapadni Sibovac, dok se dinamika razvoja iskopine postigne na osnovu plana korišćenja.

U nastavku, u razgovoru sa prisutnima raspravljalo se o favorizovanom kvalitetu rezervi SJZ (jugo- zapadni Sibovac).

Ramiz Krasniqi / NKRMM - u njegovoj raspravi o procedurama licenciranja izrazio je interes o primeni Zakona o rudarstvu u ovom nacrtu. NKRMM uradio je da se KEK-u, Fero-nikl-u i Trepč-i ne izdaju licence pošto treba da rade na osnovu zakona. Dok kao veliki problem predstavlja proce raseljavanja. U nastavku, upitao je i raspravljalo se i pitanje učešća opštine Obilić na izradi ovog dokumenta.

Sabri Limari / PATEL - diskutovao je o direktnom uključivanju u projektu "PNI-e" opštine Obilić koja je postigla sa više od 20 prezentiranja. Takođe i MMRG tretirala je problem raseljavanja Hade koja je tretirana na osnovu propisa kao i pravila (SESA) - U dokumentu primenili su se sva pravila koje je podnela Svetska banka. U nastavku sastanka, raspravljalo se i o gubitku energije, koje se prema razvijenim raspravama, smatra kao pozitivni proces u padu.

Fatos Aliu / MEM - potencirao je nekoliko pitanja obrađenih u Strategiji za rudnike i minerale 2008 i 2009 od MEM.

Pëllumb Gjinolli / PATEL - rekao je da se projekt konsultovao sa jednom od Kanadskih kompanija koja se bavi preseljenjima u različitim mestima sveta i ovde će biti od pomoći u projektu Hade za što bolju pripremu Akcionog plana za raseljavanje (APR) i prema standardima Svetske banke. KEK je prihvatio i nekoliko zahteva stanovnika za zapošljavanje, ali ostaje da se čeka potpis ministra MSPP-a i predsednika opštine Obilić o proceduri reseljavanja stanovništva naselja Shala (Hade).

Përparim Kabashi / Član Odbora RKE - raspravljao je o gubiticima energije koji nisu korektni. Komercijalni ili tehnički gubici su 42.8% realizovani tokom 2009 godine. Strategija je predvidela da se treba privatizovati sektor distribucije energije kao i da se konsultuje OPSTEEK za dalekovod 400 kV sa Albanijom, dok je istaknuto da tehnički i komercijalni gubici električne energije su veći nego što su predstavljeni u dokumentu.

Abdurrahmon Verbovci MSPP - istakao je ulogu i značaj koju ima ovaj dokument državnog nivoa, problemi raseljavanja, dok za dokument je predložio da se nazove "Energetika najuniverzalnija osnova razvoja jedne zemlje".

Sabit Gashi/ MEM - u njegovoj diskusiji istakao je problem gubitka električne energije kao i na faktore komercijalnih gubitaka.

Na kraju, na zatvaranju sastanka od direktora IPP-a, od prisutnih je zatražio najbližu i međusobnu saradnju sa stručnjacima ove oblasti, tako da dopune, primedbe i vaše sugestije, utiču na poboljšanje i povećanje značaja kvaliteta dokumenta.

Zapisnik konsultativnog sastanka fokusiran na pitanje eksproprijacije i raseljavanja

Datum: 27 januar 2011 u 10:00 - 12:15 časova

Mesto: Priština, crvena sala, Vladin objekt "Bivša Rilindija"

Moderator: Luan Nushi / direktor MSPP/IPP

Prisutni: Faton Deva - IPP i Servet Spahiu – Kancelarija projekta Hade iz MSPP

Tema : Nacrt - PP PPEI "Područje nove iskopine 2010 – 2020+" i "Politički okvir za raseljavanje";

Prisutni: Arben Çitaku; Luan Nushi; Faton Deva; Servet Spahiu; Nazif Shala; Shefqet Preniqi; Daut Gashi; Emin Gashi; Fazli Pervetica; Haqif Shala;; Agim Morina; Jusuf Gerguri; Valon Stavileci; Lorik Haxhiu; Sabri Limari; Pëllumb Gjinolli; Sami Berisha; Abdyl Mexhid Pllana; Sabit Restelica; Ulla Jennischo; Fllanza Hoxha; Faik Nahi; Valbona Puka; Hyrmete Baca; Albana Shala; Florie Zabërgja; Leonora Lekaj; Behxhet Mustafa; Besim Veselaj; Sabit Gashi; Fatos Aliu; Hazir Çadraku; Brian Bowen; Agim Preniqi; Dr. A. M. Fath Lihic; Visar Badivuku; Lulzim Korenica; Krenar Bujupi; Eric Brusberg; Paul Farish; Bekim Ymeri; Abdurrahman Verbovci; Yllka Gashi; Sevem Potoku; Samir Bruçi; Gëzime Grajqevci; Zana Mehmeti; Elvida Pallaska; Nexhmije Kamberi; Mimoza Kallaba; Besim Gollopeni; Shpend Agaj;

Cilj: Radni sastanak organizovanog od MSPP-a sa zainteresovanim strankama sa temom raseljavanje stanovništva / naselja u okviru javnog razmatranja nacrt-dokumenta "Prostorni plan za Područje od posebnog ekonomskog interesa *Područje nove iskopine 2010 – 2020+*" i nacrt priloženog dokumenta "*Politički okvir za raseljavanje u području PNI-a*".

Otvaranje sastanka je uradio gd. **Luan Nushi**, *direktor IPP / MSPP*, obavestivši da cilj ovog sastanka je prezentacija nacrt dokumenta koji je predviđen prema Zakonu o prostornom planiranju i čekamo napomene, sugestije i komentare koji će popuniti dokument do finalizacije u cilju poboljšanja njegovog kvaliteta.

Učesnicima sastanka obratio se i gd. **Arben Çitaku** v.d. *SS/ MSPP*, istakavši značaj dokumenata i zahtevao je da se na ovom sastanku daju što više komentara u vezi sa temom koja će biti predstavljena.

Prezantacija nacrt -PP o PPEI "PNI 2010 – 2020+", od gd. **Faton Dev-e** – *IPP – koordinatora projekta bio je* kratko upoznavanje sa sadržajem i četiri glavna dela tretiranih u dokumentu kao i uvod o pitanju fokusiranog na raseljavanje. Nakon prezentacije zahtevao je od učesnika da daju njihove komentare da bi se ovaj Plan-projekt obogatio kada se zna da je pitanje raseljavanja veoma osetljivo.

Druga prezentacija, je o nacrt- dokumentu "Politički okvir o raseljavanju za područje PNI", od koordinatora za izradu dokumenta gd. **Servet Spahiu** – *Kancelarija projekta Hade / MSPP*. Cilj izrade dokumenta, rekao je, da se osigura da ljudi koji su pogođeni raseljavanjem mogu da poboljšaju ili najmanje održe njihov životni standard.

Nakon prezentiranja otvorena je debata sa prisutnima:

Nazmi Shaljani, predstavnik iz sela *Hamidi*: Selo Hamidi poplavljuje se i stanovnici su zaduženi da idu do 15 km daleko da obrađuju zemlju, u nedostatku mosta Plemetin – Hamidi, i pokazuju zabrinutost zašto nadležni organi ne izlaze na mesto događaja i zašto se selo Hamidi u prezentaciji ne pominje za raseljavanje.

Faton Deva: Selo Hamidi nije unutar područja direktnog delovanja, ali za uticaje koje može da ima od TC i rudnika predviđena je zaštita putem zelene tampon zone, kako bi se minimizirali ovi uticaji, dok što se tiče poplava predviđeni su zaštitni nasipi, koji će sprečiti ovu pojavu. Takođe, podsetio je prisutne o fokusiranoj temi današnje debate- raseljavanje naselja u području direktnog uticaja od vađenja lignita.

Agim Preniqi, predstavnik preostalog područja sela *Hade*: Izrazio je zabrinutost za stanovnike ovog sela koji zajedno žive sa bagerima. Zašto se raseljava jedan deo sela a ne drugi. Kancelarija za žalbe je postojala ali nije vršila funkciju pošto nismo dobili odgovor o problemima, zato je zahtevao da sa ovim planom, formirana kancelarija bude funkcionalnija kao i da se uzme u obzir interes svih stanovnika.

Servet Spahiu: MSPP nije odgovorno, ovo je direktna odgovornost KEK-a, pošto oni vrše planiranje raseljavanja. Kancelarija za lične žalbe ima za cilj praćenje, evidentiranje, minimiziranje i usklađivanje zahteva stanovnika, svaki nesporazum biće usmeren sudu. Akcioni plan će se završiti unutar 3-4 meseca, koji se radi u saradnji sa Svetskom bankom, dokument koji će u saradnji sa vama biti komentarisani i finalizirani.

Nazif Shala, odgovoran za pitanje životne sredine u SO *Obilić*. Na osnovu dosadašnjeg iskustva sugerisao je da se PP “PNI” uskladi sa razvojnim planom rudnika sa procesom preseljenja naselja, tako da stanovnici budu prethodno informisani. Da se utvrde rokovi preseljavanja, tako da ne bude konflikta, ovo usklađivanje će pomoći u procesu raseljavanja za građane i Vladu lokalnog i centralnog nivoa. Dokument Političkog okvira za preseljenje da sadrži utvrđen rok (bilo 5 godišnji ili drugi) za prethodno obaveštenje stanovnika za preseljavanje kao i da predvidi nadoknadu zemlje – zemljom, prednost da imaju bivši vlasnici zemljišta za rehabilitovane površine. Vlada, opštine ne mogu da obustave izgradnju ako iskopina u Sibovcu dođe nakon 10-15 godina.

Faton Deva: U dokumentu je planiran proces raseljavanja na osnovu avansiranog planiranja iskopina (prema godinama) uzetih od Divizije za rudarstvo - KEK .

Arben Çitaku: Cilj izrade ovog dokumenta je upravo izbegavanje loših iskustava koji su nam se desili u prošlosti u pitanju raseljavanja. Ovim dokumentom izbegavajući dosadašnje probleme i primenom najboljih svetskih iskustava postići ćemo željeno rešenje za sve.

Haqif Shala, predstavnik naselja Shala iz sela Hade: Izrazio je zabrinutost o načinu kako su izvađeni iz kuća, stanovnici iz hitnih područja i podsetio je da se isto ne desi i njegovom naselju, onda je rekao da su neprekidno pod psihičkim pritiskom KEK-a. Distanca je 2000 m od iskopine, ali na 50 m je iskopan kanal blizu naselja. Zahtevamo da se poštuju minimalni zahtevi stanovnika pošto nismo protiv procesa raseljavanja i svesni smo da je ovaj projekat od interesa države Kosova.

Predstavnik iz sela Dardhishtë: Od 11/06/08 godine, osnovana je komisija za razmatranje pitanja sela Dardhishte, vođene od Besim Dobrunë. Ova komisija je konstantovala i izvestila o veoma teškim uslovima života u selu. Zašto je prekinut rad ove grupe pošto nemamo informacije o daljnjem radu.

Faton Deva: U dokumentu PP PPEI PNI uzeto je u obzir izveštaj RG, PP PPEI PNI i na osnovu njega preduzete su mere na nepoboljšanje životnog standarda sela Dardhishtë, ovo selo se treba raseliti kao sela u oblasti iskopina. Pošto projekt PPRT je počeo da se realizuje i verujem da će zajedno sa izgradnjom zelenog izolirajućeg pojasa (tampona) imati uticaja na poboljšanje životnih uslova.

Behxhet Mustafa, FPN i rukovodilac odbora za životnu sredinu u Vladi Kosova. Sprovođenje ovog projekta povezuje mnogobrojne i svestrane komplikacije, zato predlažem da se u dokumentu POR predvidi i gubljenje poljoprivrednog zemljišta, da se uključi i gubljenje prirodnog nasleđa (pošto uticaj će biti direktan na gubljenje pejzaža). Takođe, ima ekonomske, demografske, socijalne komplikacije zato gubljenje kompleksa višegodišnjeg drveća u naselju Megjuanëve. Raseljavanje ima psihološkog uticaja za stanovnike, zahtevam maksimalno angažovanje zajednice i institucija za smanjivanje uticaja. Želim da se ne ponovi slučaj Hade.

Ragip Grajqevci, predstavnik iz sela Hade: Slučaj sela Hade je veoma akutan, gde će se smestiti ovi stanovnici. Svi ovi projekti koji su predstavljeni da li će se realizovati ili ostati samo na papiru. Njegova zabrinutost bila je u vezi sa podelom 70 parcela koji još uvek nisu realizovani.

Arben Çitaku: Pitanje parcela bio je problem imovinskog kontesta, ali vrlo brzo će se realizovati nakon potpisivanja sporazuma između MSPP-a i opštine Obilić, koji će se realizovati veoma brzo. Takođe sam spreman da primim sve zainteresovane za raspravu koje je u vezi sa ovim problemima.

Shefqet Preniqi, predstavnik raseljenog područja sela Hade: Izrazio je zabrinutost za ne nadoknađivanje zemljišta. Ili nadoknade koja je urađena nerealno pošto procena zemljišta urađena pre 7 godina je koštala 400€, dok parcele za kupovinu su postigle vrednost od 2500€. Naši zahtevi ne uzimaju se u obzir iako smo tražili rešenje do najvišeg nivoa države i takođe pokazuje zabrinutost o aktiviranju neredovnih filtera TC-a.

Ylber Vokshi, arhitekt i predsednik KPP: Čestitao je rad na izradi ovog tako složenog dokumenta po prvi put od strane domaćih stručnjaka. Složeniji problem ovog dokumenta je eksproprijacija, zato predlažem da ne štedite kako na budžetu tako i na istraživanjima za što bolje realizovanje ovog problema. Nakon usvajanja dokumenta, treba se i realizovati.

Sami Berisha, službenik o imovinskom pitanju u KEK-u: Delikatnije pitanje je raseljavanje; ali u komisijama za procenu trebaju biti više precizniji i profesionalniji za procenu imovine. Dinamika eksproprijacije naišao je na objektivne poteškoće. Procedure za eksproprijaciju u naselju Shala počeli su sa starim zakonom eksproprijacije koji se bitno razlikuje od novog, zato su izazvani problemi. Politike

raseljavanja na osnovu avanciranog planiranja iskopina. Što se tiče naknade oni su obrađeni u saradnji sa Svetskom bankom.

Luan Nushi: Nivo ovog plana ne predviđa detalje ili detaljni plan raseljavanja, ali daje orijentacije za raseljavanje kao i predviđa izradu planova za raseljavanje.

Fatos Aliu: Nacrt PP "PNI" nema konkretan plan za raseljavanje, treba se konkretizovati plan politika raseljavanja, sa troškovima i svim drugim detaljima.

Servet Spahiu: Finaliziranje nacrt dokumenta "Politički okvir raseljavanja" vodić je za izradu Akcionih planova za raseljavanje (APR-a). Planovi raseljavanja bit će posebni za svako naselje dok je u procesu APR naselja Shala.

Ragip Grajqevci, nga fshati Hade: Problemi i vlerësimit të pronës dallon shumë nga aj i cili është paraparë para 7 viteve i cili ka qenë 350 € për m². Gjithashtu shprehi shqetësim për lokacionin e zgjedhur për zhvendosje , ku flitet se do të kaloj traseja e autostradës dhe prapë do të jemi të detyruar të zhvendosemi.

Arben Çitaku: Auto-strada ne prolazi u ovom naselju, obezbedili smo od MTPT. Dok što se tiče dela naknade imamo zakone na snazi i mi kao institucije sprovodima sve parametre.

Luan Nushi: Na kraju sastanka, zahvalio se prisutnima na učešću i što su zastupili različite institucije i zajednice, kao iz: sela i opštine Obilića; BB, Sweco / Suedi; MEF; MER, LPTAP-MEM, KEK; KPP, Narodni advokat; FPMN, AUK; EUSR; Medije i TV Klan i RTK kao i MSPP. Takođe je zatražio od prisutnih, da do prvog dela meseca februara kada se zvanično završava javno razmatranje, da pošalju njihove primedbe i preporuke, tako da se dokument poboljša pre finalizacije i njegovog dostavljanja na odobrenje.